

OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE OKUL GÜVENLİĞİ

Ahmet Emerce¹

Mehmet Soner Şahin²

Nihat Telli³

Şaban Timur⁴

ÖZET

Çalışmada okul güvenliği ile ilgili olarak okul yöneticileri ve öğretmenlerin algılarının saptanması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma yöntem olarak tarama modeli seçilmiştir. Çalışmaya çeşitli eğitim kademelerinde çalışan yönetici ve öğretmenler katılım göstermiştir. Çalışmaya katılım gösteren 261 öğretmen ve 103 okul yöneticisi evrenden basit seçkisiz örnekleme yolu ile belirlenmiştir. Çalışmada örneklem grubunda yer alan okul yöneticileri ve öğretmenlerin kişisel bilgilerini belirlemek için "Kişisel Bilgi Formu", okul güvenliğine ilişkin algılarını belirlemek için "Okul Güvenlik Ölçeği" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Belirtilen veri toplama araçlar ile toplanan çalışma verileri, parametrik testlerden yararlanılarak analiz edilmiştir. Analiz sürecinde çalışmanın alt problemlerine göre ortalama ve standart sapma hesaplamaları yapılmıştır. Ayrıca analiz sürecinde ilişkisiz örneklemler t-testi, tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Çalışmada okul yöneticileri ve öğretmenlerin okulda fiziksel kavgalara yol açabilen çatışmalar yaşanmakta olduğu, bazı öğrencilerin kasıtlı olarak okuldaki eşyalara zarar verdiği, okulda olası sağlık sorunlarına karşı güvenlik önleminin alınmadığı, okuldaki disiplin mekanizmasının sağlık bir şekilde işletilmediği ve okulda güvenliği tehdit eden bir durum söz konusu olduğunda uygulanacak güvenlik eylem planının olmadığı, acil durumlarda acil çıkış kapıları her an kullanıma hazır durumda olmadığı ve okul güvenliği ile ilgili alınan kararlarda herkesin fikrinin sorulmadığı belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada okulda normal veya ikili eğitimin yapılmasının, okuldaki öğrenci mevcudunun, çalışılan okulun ilköğretim, ortaokul, lise olmasının okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okul güvenliği algılarına düzeylerinde anlamlı farklılığa yol açtığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Güvenliği, Öğretmen, Okul Yöneticileri

SCHOOL SAFETY ACCORDING TO SCHOOL MANAGERS AND TEACHER PERCEPTIONS

ABSTRACT

In the study, it was aimed to determine the perceptions of school administrators and teachers regarding school safety. For this purpose, scanning model was chosen as the working method. Managers and teachers working at various educational levels participated in the study. 261 teachers and 103 school administrators participating in the study were determined from the universe by simple random sampling. In the study, "Personal Information Form" was used to determine the personal information of school administrators and teachers in the sample group, and "School Safety Scale" was used as data collection tool to determine their perceptions of school safety. The study data collected with the specified data collection tools were analyzed using parametric tests. In the analysis process, mean and standard deviation calculations were made according to the sub-problems of the study. In addition, unrelated samples t-test and one-way analysis of variance were performed during the analysis process. In the study, it was found that school administrators and teachers had conflicts at school that could lead to physical fights, that some students deliberately damaged the things at school, that security measures were not taken against possible health problems at school, that the disciplinary mechanism in the school was not operated in a healthy

¹ Öğretmen/Okul Müdürü, Milli Eğitim Bakanlığı, Malatya, Turkey, emercet@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0677-7294

² Öğretmen/Müdür Yardımcısı, Milli Eğitim Bakanlığı, Malatya, Turkey,soner443@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-9897-7300

³ Öğretmen/Okul Müdürü, Milli Eğitim Bakanlığı, Malatya, Turkey,tellinihat@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-7029-9739

⁴ Öğretmen/Okul Müdürü, Milli Eğitim Bakanlığı, Malatya, Turkey, sabantimur25@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7184-6212

way, and that there was a situation that would threaten safety at school. It has been determined that there is no security action plan, emergency exit doors are not always ready for use in case of emergency, and everyone's opinion is not asked in the decisions taken regarding school security. In addition, it was concluded in the study that normal or dual education at the school, the number of students at the school, the primary school, secondary school, and high school being studied cause a significant difference in the school safety perception levels of school administrators and teachers.

Keywords: School Safety, Teacher, School Administrators.

1.GİRİŞ

Okul güvenliği öğrencilerin her türlü şiddet, saldırganlık, zorbalık, taciz ve zararlı madde alışkanlıklarından uzakta güvenli bir ortamda eğitim görmesidir. Okul ortamında kendini güvende hissetmeyen bir öğrenci ve öğretmenler istenilen düzeyde bir öğrenme-öğretme sürecini yerine getirmeleri için ihtiyaç duyulan motivasyona ulaşamazlar (Marzano, 2003). Okul güvenliği kavramı birçok alanı kapsamaması nedeniyle literatürde de çeşitli tanımlamaları yer almıştır. Dönmez ve Güven (2003) öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer okul çalışanlarının kendilerini psikolojik, fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan daha özgür hissetmelerini okul güvenliği kavramı ile açıklamıştır. Okul güvenliğine ilişkin başka bir açıklamada ise okul güvenliği istenmeyen öğrenci davranışlarını azaltılmasına yönelik alınan tüm önlemlerin ve okul paydaşları bakımından okulu daha çekici duruma getirmeye yönelik uygulamaların bütünü olarak açıklanmıştır (Çankaya, 2010). Güvenli bir öğrenme ortamı için fiziksel güvenliğin yanı sıra psikolojik güvenliğin sağlanması gerekmektedir.

Okul güvenliği sadece bina içerisindeki alınan fiziki güvenlik önlemlerinden ibaret değildir. Okul güvenliği öğrenci, öğretmen ve personelin okula ulaşmak için evinden çıktığı andan itibaren tekrar evine geri dönünceye kadar geçen tüm aşamaları ifade eder (Işık, 2004a). Dolayısıyla öğrencinin okula ulaşımında ve okulda geçirdiği süreleri de kapsamaktadır. Işık (2004a) okul güvenliğinin boyutlarını şu şekilde ifade etmiştir:

- Öğrencilerin arkadaşlarından gelebilecek şiddet olaylarına karşı güvenliğinin sağlanması,
- Öğretmenler tarafından yapılabilecek fiziksel müdahalelere maruz kalma, durumundaki güvenliği,
- Doğal afetlere karşı tedbir amaçlı güvenlik önlemleri,
- Sağlık ve temizliğe karşı alınacak güvenlik tedbirleri,
- Cinsel istismar ve tacizin önlenmesi için alınacak güvenlik tedbirleri,
- Psikolojik ve duygusal olarak güvenlik konuları,
- Etnik kökenli ve farklı siyasi görüş konularında ayrımcılık yapılmaması.

Özer ve Dönmez (2009) okul güvenliğini etkileyen etkenleri okul içi ve okul dışı etkenler olarak iki grupta sınıflandırılmıştır. Okul içindeki etkenler genellikle fiziksel durum, okul iklimi ve okul kültüründen kaynaklıdır. Okul dışı etkenler ise aile kaynaklı, akran grubu ve toplumsal çevre olarak ifade edilebilir.

Okul içi etkenler eğitim öğretimin gerçekleştirildiği okuldaki fiziki güvenlik koşulları, psikolojik ve sosyal ve kültürel durumlardan kaynaklanan faktörlerdir. Okul içi etkenler arasında yer alan fiziki etkenler kapsamında, okul binasının ve kullanım alanlarının tasarımı hem eğitimin amaçları için hem de güvenlik riskleri oluşturmayacak şekilde tasarlanması gerekir. Okul binalarının yanı sıra okul bahçesinin de öğrencilerin spor etkinliklerini gerçekleştirebilecekleri, sosyal yönden gelişimlerini desteklemesi ve en önemlisi de güvenli bir ortam olarak tasarlanması gerekmektedir. Okul binasının yapılacağı yerin tespit edilmesi,

iyi bir eğitim öğretim sürecinin oluşturulmasının ilk adımıdır. Okul binasının yapılacağı alan tespit edilirken dikkat edilmesi gereken bazı noktalar şunlardır (Dönmez, 2004; Işık, 2004b).

- Hazırlanan eğitim ve öğretim planları açısından uygun olmalıdır.
- Ulaşım açısından uygun olmalıdır.
- Yoğun trafiğe sahip, hava kirliliği ve gürültülü bir çevreden mümkün olduğunca uzak durulmalıdır.
- Okulun ihtiyacı olan alt yapı hizmeti sağlanmalı.
- Okul konumu itibarıyla, ileriye dönük olarak genişleme imkânı verebilen özellikte olmalıdır.

İyi tasarlanmış bir okul ortamı öğrencilerin gelişimine ve akademik başarısına katkı sağlar. Yapılan çalışmalar okulun fiziki ortamının öğrenci başarısı üzerinde olumlu veya olumsuz etki sağladığını göstermektedir. Uludağ ve Odacı (2002) eğitimde verimlilik üzerine yaptıkları çalışmada sınıf ve okulun bulunduğu ortamın öğrencilerin akademik başarısına bir etkisinin olduğunu, bununla birlikte istenen davranışları kazandırma konusunda bir gösterge olarak kabul edilebileceğini ve eğitimde başarılı olmak için okul binası ve sınıfların tasarımının önemine dikkat çekmiştir.

Okullarda eğitimin güvenli bir ortamda yapılabilmesi için incelenmesi gerekli bazı önemli hususları Dunn (1999; akt. Özer ve Dönmez, 2007) şöyle ifade etmiştir:

- Bahçe veya okul giriş çıkış noktalarının kontrolünün sağlanması,
- Okul tuvaletlerin bulunduğu yer ve tasarımı,
- Yemekhane kantin, oyun alanları laboratuvar vb. gibi alanların dizaynı ve kontrolü,
- Okul binasında sorun teşkil eden yerlerin denetimi,
- Gün içerisinde okulda yaşanan trafik yoğunluğu planlanmasının yapılması,
- Okul ve çevresinin yeterli aydınlatmaya sahip olması,
- Koridorların yeterli alana sahip olması.

Okul binasında sınıfların, koridorların ve tüm diğer ortak kullanım alanlarının (tuvalet, merdiven, kantin, spor salonu vb.) büyüklüğü, temizliği, aydınlatması, ortamın ısısı, havalandırması ve ihtiyacı karşılayabilecek nitelikte olması gerekmektedir. Kişilerin bir ortamdaki güvenlik algısını etkileyen önemli koşullardan birisi de ortamın yeteri kadar aydınlatılmasıdır. Öğrencilerin de sınıf içinde, okulun diğer bölümlerinde ve bahçede birbirlerini rahat olarak görmelerini sağlayabilecek seviyede olması önemlidir. Ülkemizde çıkarılan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (2012) ile iş sağlığının ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik koşullarının daha iyi hale dönüştürülmesi amaçlanmıştır. Kanun kapsamında MEB (2014) tarafından hazırlanan genelge ile il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri İSGB uzmanlarından destek alınarak risk değerlendirme ekibi ile eğitim kurumlarının risk değerlendirilmesi yapılmaktadır. Yapılan risk değerlendirmesinde okullarda var olan tehlike ve riskler tanımlanarak gerekli olan önleyici ve koruyucu tedbirlerin alınması amaçlanmıştır.

Okul güvenliği konusunda fiziksel koşulların yanında okulun sahip olduğu olumlu atmosferde oldukça önemlidir. Öğrencilerin psikolojik açıdan güvende hissetmeleri hususunda okul iklimi önemli bir unsurdur. Okul iklimi aynı zamanda öğrencilerin sosyo-duygusal sağlığı ve akademik başarısı için son derece önemlidir (Bradshaw, Waasdorp, Debnam ve Johnson, 2014). Okul ikliminin niteliği ile okul güvenliği arasında güçlü bir bağ vardır (Çalık, Kurt ve Çalık, 2011). Okulların güvenli ortamlar haline getirilmesi için poliseye çözümler yerine öğrenciler açısından okulu daha ilgi çekici hale getiren, olumlu bir okul iklimine sahip olması ve güçlü okul kültürü oluşturma yaklaşımı daha etkin bir çözüm olacaktır (Dönmez ve Güven, 2003). Güvenli okulda öğrenciler kendilerini daha rahat ve öğrenmeye daha isteklidir.

Okulun olumlu bir iklime sahip olması etkili bir eğitim ve öğretim sürecini sağlar (Acarbay, 2006) ve okulu iyi bir öğrenme-öğretmeni mekanı haline getirebilir. Sağlıklı olmayan bir okul iklimi; okul personelinin de iş doyumunu azaltır, baskıcı bir yönetim tarzı oluşturur, kişilere gerektiği kadar değer verilmez ve okul içi iletişimin sınırlandırılmasına neden olabilir (Çalık ve Kurt, 2010). Bu durum verimli ve başarılı bir eğitimin gerçekleştirilmesine engel oluşturmaktadır. Pozitif okul iklimlerini geliştiren okullar, sorunlu davranışları önleyerek risk altındaki öğrencileri desteklemek için etkili bir şekilde müdahale ederek tüm öğrencileri öğrenmeye teşvik etmeye yardımcı olabilir. Akademik yönden başarılı, güvenli ve destekleyici okullar inşa etmek için atılacak ilk adım olumlu okul iklimleri yaratmaktır (Jaydon, 2014; akt. Akgün, 2019). Okul iklimini iyileştirme çabaları, fiziksel önlemlerin yanında psikolojik olarak okul güvenliğine önemli ölçüde katkı sağlar.

Okulda öğretmen-öğrenci ilişkisi diğer ilişki türlerine göre daha fazla önem arz eder (Çınkır, 2004). Öğretmenini seven bir öğrencinin ders motivasyonu daha fazla olmaktadır. Bu diyalogun olumsuz olması durumunda öğrencinin ders başarısında düşme ve sorunlar meydana gelebilir. Okullarda kurulan bu olumlu ilişki öğrencinin okula aidiyet duygusunu da geliştirmektedir (Rowe ve Stewart, 2009).

Okul Müdürü okulun amaçlarını ulaşmasını sağlayan liderlik rolü üstlenerek okuldaki personeli ve öğrencileri bir arada tutan kişi olarak okul ikliminin belirleyici unsurudur. Okul yöneticisi adil ve tutarlı olması oldukça önemlidir. Sorunları çözmek için daima hazır olmalıdır. Sadece öğretmenlerle değil öğrenciler ile de olumlu ilişki kurabilmelidir (Balcı, 2001). Velilerin okul işleyişinde yer alması olumlu bir okul iklimine katkı sağlar. Okullarda yapılan eğitimin başarılı olabilmesi için velilerinde eğitime ortak edilmesi gerekmektedir. Çünkü okulda gerçekleştirilen eğitimler çocuğun ailesindeki ve okul dışı çevresinde tamamlanır (Taymaz, 2007). Okul aile iletişiminin güçlü olması öğrencilerinin motivasyonuna ve davranışlarına da olumlu katkı sağlayacaktır.

Ayık'ın (2014) ortaokullardaki şiddet ve okul iklimi arasındaki ilişki konusunda yaptığı çalışmada öğretmen-öğrenci ilişkisi ve idare algısının yükselmesi ile şiddet algısının azaldığını tespit etmiştir. Öğrenciler arası ilişkiler ve güvenlik, düzenlilik algısı arttıkça fiziksel, genel şiddet algıları ve öfke algılarının düştüğünü tespit etmiştir. Bu nedenle olumlu bir okul iklimi bulunan okullarda şiddet davranışlarının oldukça azaldığı ve güvenli bir okul haline geldiği söylenebilir.

Okullar toplumsal kültüre katkı sağladıkları gibi zaman içerisinde kendi kültürlerini de oluşturur. Eğitimde kalite ve başarıya etki eden bir diğer unsur da sağlam ve güçlü bir okul kültürüdür. 1980'li yıllardan sonra ortaya çıkmaya başlayan okul kültürü kavramı Peters ve Waterman'ın örgütsel kuramına dayanmakta ve eğitim yönetiminde yeni bir model oluşturarak, örgütsel kültürün yönetimde önemli bir etken olduğunu göstermiştir (Buluç, 2013). Okul kültürü kavramı okulda yer alan bireyler tarafından aktarılan değer, inanç, efsane, varsayımlar, ideolojiler vb. özelliklerin personel tarafından benimsenerek okula özgü bir inanç şekline dönüşmesi sonucu oluşmuş okula yönelik semboller bütünüdür (Ayık ve Ada, 2009). Okul kültürüne öğrenciler, öğretmenler, okul yöneticileri ve diğer görevliler bilinçli veya bilinçsiz olarak katkıda bulunur.

Okul kültürü, paylaşılan değerleri, inançları, ortak bir misyonu, adetleri, gelenekleri ve bir tarihi geçmişi olan; personelinin tutumunu ve performansını etkileyerek, okulun öğrenci velileri ve toplumdaki diğer kişiler karşısındaki imajını oluşturan bir kavramdır (Yılmaz, 2016). Okul sahip olduğu kültürel mirası gelecek nesillere aktarmak için zamanla tüm gelişmelere uyum sağlamak ve toplumsal değişimlerden de etkilenmektedir. Okulun sahip olduğu kültür içerisinde, öğretmen kültürü ve öğrenci kültürü gibi bazı alt bölümler yer alsa da okul kültürünün tüm üyeler tarafından paylaşılan ortak kültür olması beklenir (Şişman, 2004).

Okul kültürü okul güvenliğinin sağlanmasında önemli bir unsurdur. Güçlü bir okul kültürüne sahip okullarda şiddet gibi davranışların daha az yaşandığı yapılan bazı çalışmalarda ortaya konmuştur.

Demirtaş ve Ersözlü'nün (2007) yaptığı okul kültürü ile öğrencilerin şiddete yönelme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda okul kültürü ile şiddete yönelme davranışları arasında ters yönlü orta düzeyde bir anlamlı ilişki olduğunu tespit etmiştir. Okul kültürünün öğrencilerin davranışlarına ve başarı düzeylerine etkisi vardır. Okul kültürünün gelişmesiyle öğrencilerin şiddet eğilimlerini azalabileceği ve okul güvenliğinin olumlu olarak etkileneceği tahmin edilmektedir.

Okul güvenliğini etkileyen okul dışı etkenler aile ve akran çevresi gibi etkenlerdir. Ailesel etkenler her çocuğun hayatında temel yaşam ihtiyaçlarının giderilmesi, yaşının gerektirdiği koşulsuz sevgiye sahip, kendini değerli hissettiği, saygı gösterilen bir yaşama sahip olması gerekir. Bunlar gerçekleşmediğinde olumsuz davranışlar ortaya çıkar ve bunun nedenleri arasında ilk başta aile yapısı gelir. Aygüç'ün (2015) ortaokul öğrencilerinin zorbalık davranış eğilimlerinin aile içi şiddet görme durumları açısından incelediği çalışmasında ortaokul öğrencilerinin zorbalık eğilimleri, öğrenciler arasında yaşanan zorbalık türleri ve zorba davranış eğiliminin aile içinde şiddet ile ilişkisi olup olmadığı incelemiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin zorbalık eğilimleri ile ailede şiddet görme arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Akranlar arasındaki ilişkiler aynı yaş grubu, gelişim ya da olgunluk seviyesinde bulunan, benzer değerleri, yaşamları ve sosyal bağları bulunan kişiler arasındaki karşılıklı olarak birbirlerini etkilemesi olarak ifade edilebilir (Gülay, 2010). Çocuklar hangi yaşta olursa olsun, çevresindeki çocuklardan yeni davranışlar edinir. Okul hayatıyla birlikte bu etkilenme daha da artar ve ergenlikte en üst seviyeye ulaşır. Çünkü bu sosyal çevre kişinin ebeveynleriyle veya varsa kardeşleriyle yaşayamadığı sosyal ortamları ve yaşantıları bireylere sunar (Koç, 2011). Özellikle aile ilişkisi sorunlu olan bireylerde arkadaş grubunun olumsuz etkileri daha çok görülmektedir. Risk gruplarında bulunan öğrenciler bir arada bulunarak çeteleşme şeklinde farklı bir hale dönüşerek okulda toplu suç unsuru davranışlar gösterebilir.

1.1.Çalışmanın Amacı

Çalışmada okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın belirtilen amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul güvenliğine ilişkin olarak okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları hangi düzeydedir?
2. Okul güvenliğine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Okul güvenliğine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Okul güvenliğine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları çalışılan okulun öğretim şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Okul güvenliğine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları çalışılan okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2.YÖNTEM

2.1.Çalışma Modeli

Çeşitli eğitim kademelerinde çalışan yöneticilerin ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, yöntem olarak tarama modeli tercih edilmiştir. Tarama modelleri, mevcut bir durumun var olan haliyle betimlenmesi maksadıyla kullanılabilir olduğu gibi (Karasar, 2020), bir örneklemden bireylerin verilerinin bir ve birden fazla değişkene göre nasıl dağılım gösterdiğini belirlemek maksadıyla da kullanılmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020).

2.2.Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Malatya İl'indeki kamu ilköğretim, ortaokul ve liselerde çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise evrenden "Basit Seçkisiz Örneklem" yolu ile belirlenmiş olan 261 öğretmen ve 103 okul yöneticisi olmak üzere toplam 364 kişi oluşturmaktadır. Çalışma, örneklemini oluşturan okul yöneticileri ve öğretmenlerin çeşitli demografik özelliklerine göre dağılımı şu şekildedir:

Çalışmanın örneklemini oluşturan okul yöneticileri ve öğretmenlerin %15.9'u 1-100 arası öğrencisi bulunan okullarda (n=58), %21.4'ü 101-200 arası öğrencisi bulunan okullarda (n=78), %28.8'i 201-300 arası öğrencisi bulunan okullarda (n=105), %16.8'i 301-500 arası öğrencisi bulunan okullarda (n=61) ve %17'si 501 ve üzeri öğrencisi bulunan okullarda (n=62) görev yapmaktadır. Ayrıca çalışmanın örneklemini oluşturan okul yöneticileri ve öğretmenlerin %39'unun ilköğretim okullarında (n=142), %44.8'inin ortaokullarda (n=163) ve %16.2'sinin liselerde (n=59), %72.8'inin normal eğitim yapan okullarda (n=265), %27.2'sinin ikili eğitim yapan okullarda (n=99), %39'unun köylerde (n=142), %44.8'inin ilçe merkezinde (n=163) ve %16.2'sinin ise şehir merkezinde (n=59) görev yaptığı belirlenmiştir.

2.3.Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve "Okul Güvenliği Ölçeği" kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu'nda örneklem grubunda yer alan okul yöneticileri ve öğretmenlerin görev yaptıkları okuldaki öğrenci sayısı, görev yaptıkları okulun türü (ilköğretim-ortaokul-lise) ve görev yaptıkları okulun öğretim şeklini (normal-ikili) belirlemeye yönelik seçenekler bulunmaktadır.

Çalışmada kullanılan ikinci veri toplama aracı olan "Okul Güvenliği Ölçeği", Akan ve Zengin (2019) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 27 madde ve "Durumsal", "Eylemsel/Olgusal", "Önlemsel" ve "İçsel" olmak üzere toplam 4 faktörden oluşan, beşli likert tipinde bir ölçektir.

2.4.Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmanın verileri Dünya'da ve Türkiye'de yaşanan Covid-19 salgını nedeni ile çalışma evreninde yer alan okul yöneticileri ve öğretmenlere Google Forms yolu ile iletilmiştir. Google Forms aracılığı ile toplanan veriler ilk aşamada Microsoft Excel ardından SPSS 25 paket programına aktarılmış ve analiz edilmiştir. Analiz sürecinde "Okul Güvenliği Ölçeği" ile toplanan verilerin basıklık ve çarpıklık katsayısı değerlerinin " ± 1.5 " aralığında olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu puanlara göre çalışmada "Okul Güvenliği Ölçeği" ile toplanan verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilerek (Tabachnick ve Fidell, 2013; akt. Göçer,

Çobanoğlu ve Köseoğlu, 2021) veri analizinde parametrik testlerin kullanılmasını yönünde değerlendirme yapılmıştır. Verilerin analizinde, çalışmanın alt problemlerine göre aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplamaları, İlişkisiz Örneklem t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) tercih edilmiştir.

3.BULGULAR

4.1.Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Düzeyine Ait Bulgular

Çalışmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları hangi düzeydedir?” problemi için yapılan analizler neticesinde erişilen bulgular Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1. Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Yüzde Frekans ve Tanımlayıcı İstatistik Değerleri

Maddeler	\bar{X}	SS	$Sh_{\bar{x}}$
1	3.16	1.080	.057
2	3.32	1.070	.056
3	3.09	1.157	.061
4	3.35	1.064	.056
5	2.83	1.013	.053
6	3.70	.874	.046
7	3.66	.889	.047
8	3.42	.876	.046
9	3.54	1.002	.053
10	3.32	1.028	.054
11	3.01	1.285	.067
12	3.48	1.092	.057
13	3.30	.991	.052
14	3.51	.994	.052
15	3.42	1.079	.057
16	3.70	1.147	.060
17	3.51	1.291	.068
18	3.64	1.055	.055
19	3.70	1.215	.064
20	3.70	1.215	.064
21	3.70	1.221	.064
22	3.36	.936	.049
23	3.70	1.218	.064
24	3.70	1.218	.064
25	3.71	1.214	.064
26	3.71	1.214	.064
27	3.70	1.215	.064

Tablo 1’de, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin yüzde frekans ve tanımlayıcı istatistik değerleri görülmektedir. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin

%41.8'i, okulda fiziksel kavgalara yol açabilen çatışmalar yaşanmakta olduğunu, %46.7'si bazı öğrencilerin kasıtlı olarak okuldaki eşyalara zarar verdiğini, %33.5'i okulun çevresinde uyuşturucu madde satılmadığını, öğrencilerin uyuşturucu madde bulundurmadıklarını, öğrencilerin alkol kullanmadığını, %33.2'si okulda olası sağlık sorunlarına karşı güvenlik önleminin alınmadığını, okuldaki disiplin mekanizmasının sağlık bir şekilde işletilmediğini ve okulda güvenliği tehdit eden bir durum söz konusu olduğunda uygulanacak güvenlik eylem planının olmadığını, acil durumlarda acil çıkış kapıları her an kullanıma hazır durumda olmadığını ve okul güvenliği ile ilgili alınan kararlarda herkesin fikrinin sorulmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 2. Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Düzeyine İlişkin Veriler

Boyutlar	\bar{X}	SS
Durumsal	3.33	.703
Eylemsel/Olgusal	3.54	1.022
Önlemsel	3.63	.954
İçsel	3.70	1.212
Okul Güvenliği Genel	3.48	.782

Tablo 2 incelendiğinde okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ait algılarının okul güvenliğine ilişkin ölçeğin “Durumsal” boyutunda “Orta Düzeyde Katılıyorum ($\bar{X}=3.33$)”, “Eylemsel/Olgusal” boyutunda “Biraz Katılıyorum ($\bar{X}=3.54$)”, “Önlemsel” boyutunda “Biraz Katılıyorum ($\bar{X}=3.63$)”, “İçsel” boyutunda “Biraz Katılıyorum ($\bar{X}=3.70$)” düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ait algı puanlarının genel ortalamasının da “Biraz Katılıyorum ($\bar{X}=3.48$)” düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

4.2.Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Okuldaki Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Analiz Bulguları

Çalışmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” problemi için yapılan analizler neticesinde erişilen bulgular Tablo 3’te sunulmuştur:

Tablo 3. Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Okuldaki Öğrenci Sayısı Değişkenine İlişkin Veriler

Boyutlar	Öğrenci Sayısı	f \bar{X} ve $SS_{Değerleri}$				ANOVA Verileri					
		N	\bar{X}	Ss	$Sh_{\bar{x}}$	Var. K.	KT	df	KO	F	P
Durumsal	1. 1-100	58	3.30	.857	.112	G.Arası	15.811	4	3.953		.00
	2. 101-200	78	3.09	.630	.071	G. İçi	163.630	359	.456	8.672	5>1
	3. 201-300	105	3.23	.657	.064	Toplam	179.441	363			4>2
	4. 301-500	61	3.47	.645	.082					5>2	
	5. 501 ve üstü	62	3.71	.590	.074					5>3	

	Toplam	364	3.33	.703	.036					
Eylemsel/ Olgusal	1. 1-100	58	3.36	1.108	.145	G.Arası	73.615	4	18.404	.00
	2. 101-200	78	3.01	.929	.105	G. İçi	306.267	359	.853	4>1
	3. 201-300	105	3.34	.902	.088	Toplam	379.881	363		5>1
	4. 301-500	61	3.99	.921	.118					21.572 4>2
	5. 501 ve üstü	62	4.27	.745	.094					5>2
	Toplam	364	3.54	1.022	.053					4>3 5>3
Önlemsel	1. 1-100	58	3.40	.993	.130	G.Arası	43.274	4	10.819	.00
	2. 101-200	78	3.27	.901	.102	G. İçi	287.258	359	.800	4>1
	3. 201-300	105	3.48	.946	.092	Toplam	330.532	363		5>1
	4. 301-500	61	4.02	.725	.092					13.520 4>2
	5. 501 ve üstü	62	4.17	.845	.107					5>2
	Toplam	364	3.63	.954	.050					4>3 5>3
İçsel	1. 1-100	58	3.36	1.266	.166	G.Arası	82.257	4	20.564	.00
	2. 101-200	78	3.24	1.164	.131	G. İçi	451.374	359	1.257	4>1
	3. 201-300	105	3.47	1.193	.116	Toplam	533.631	363		5>1
	4. 301-500	61	4.43	.885	.113					16.356 4>2
	5. 501 ve üstü	62	4.29	.995	.126					5>2
	Toplam	364	3.70	1.212	.063					4>3 5>3
GENEL	1. 1-100	58	3.33	.855	.112	G.Arası	32.599	4	8.150	.00
	2. 101-200	78	3.14	.719	.081	G. İçi	189.427	359	.528	4>1
	3. 201-300	105	3.33	.730	.071	Toplam	222.027	363		5>1
	4. 301-500	61	3.79	.651	.083					15.446 4>2
	5. 501 ve üstü	62	3.96	.664	.084					5>2
	Toplam	364	3.48	.782	.040					4>3 5>3

Tablo 3 incelendiğinde okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ait algılarının okul güvenliği ölçeğinin “Durumsal” alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p<.05$) belirlenmiştir. Tukey HSD testi verilerine göre “Durumsal” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.30$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=3.71$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre durumsallık alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin durumsallık durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.09$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=3.47$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arasında olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre durumsallık alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arasında olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin durumsallık durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.

- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.09$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=3.71$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre durumsallık alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin durumsallık durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.23$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=3.71$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre durumsallık alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin durumsallık durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.

“Eylemse/Olgusal” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.36$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=3.99$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin eylemsel/olgusal duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.36$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=4.27$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin eylemsel/olgusal duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.01$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arasında ($\bar{X}=3.99$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arasında olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arasında olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin eylemsel/olgusal duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.

- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.01$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=4.27$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arasında olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin eylemsel/olgusal duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
 - Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.34$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=3.99$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arasında olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin eylemsel/olgusal duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
 - Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.34$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=4.27$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arasında olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin eylemsel/olgusal duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- “Önlemsel” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.40$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=4.02$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre önlemsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin önlemsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
 - Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.40$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=4.17$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre önlemsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin önlemsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.

- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.27$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=4.02$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre önlemsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin önlemsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.27$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=4.17$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre önlemsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin önlemsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.48$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=4.02$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre önlemsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin önlemsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.48$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=4.17$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre önlemsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin önlemsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.

Tukey HSD testi verilerine göre “İçsel” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.36$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=4.43$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre içsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin içsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.36$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=4.29$)

olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre içsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin içsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.

- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.24$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=4.43$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre içsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin içsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.24$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=4.29$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre içsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin içsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.47$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=4.43$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre içsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin içsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.47$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=4.29$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre içsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin içsel duruma daha fazla dikkat çekmişlerdir.

Çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algı puanlarının genel ortalamasına göre belirlenen anlamlı farklılık,

- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.33$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=3.79$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev

yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ilişkin algılarının daha fazla olduğunu söylenebilir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla dikkat çekmişlerdir.

- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.33$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=3.96$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ilişkin algılarının daha fazla olduğunu söylenebilir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 1-100 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.14$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=3.79$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ilişkin algılarının daha fazla olduğunu söylenebilir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.14$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=3.96$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ilişkin algılarının daha fazla olduğunu söylenebilir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 101-200 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.33$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası ($\bar{X}=3.79$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ilişkin algılarının daha fazla olduğunu söylenebilir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 301-500 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ($\bar{X}=3.33$), görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri ($\bar{X}=3.96$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ilişkin algılarının daha fazla olduğunu söylenebilir. Yani görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 501 ve üzeri olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev

yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 201-300 arası olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla dikkat çekmişlerdir.

4.3.Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Çalışılan Okul Türü Değişkenine Göre Analiz Bulguları

Çalışmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” problemi için yapılan analizler neticesinde erişilen bulgular Tablo 4’te sunulmuştur:

Tablo 4. Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Okul Türü Değişkenine İlişkin Veriler

Boyutlar	Okul Türü	f \bar{x} ve $SS_{Değerleri}$				ANOVA Verileri					
		N	\bar{x}	Ss	$Sh_{\bar{x}}$	Var. K.	KT	df	KO	F	p
Durumsal	İlkokul	142	2.95	.587	.064	G.Arası	12.674	2	6.337	13.718	.00
	Ortaokul	163	3.30	.763	.049	G. İçi	166.767	361	.462		2>1
	Lise	59	3.49	.630	.076	Toplam	179.441	363			3>1
	Toplam	364	3.33	.703	.036						3>2
Eylemsel/ Olgusal	İlkokul	142	2.93	.869	.084	G.Arası	46.595	2	23.297	25.234	.00
	Ortaokul	163	3.38	1.007	.074	G. İçi	333.287	361	.923		2>1
	Lise	59	3.90	.949	.113	Toplam	379.881	363			3>1
	Toplam	364	3.54	1.022	.053						3>2
Önlemsel	İlkokul	142	3.27	.954	.078	G.Arası	29.410	2	14.705	17.629	.00
	Ortaokul	163	3.42	.935	.068	G. İçi	301.122	361	.834		2>1
	Lise	59	3.94	.878	.124	Toplam	330.532	363			3>2
	Toplam	364	3.63	.954	.050						
İçsel	İlkokul	142	3.36	1.143	.097	G.Arası	43.918	2	21.959	16.187	.00
	Ortaokul	163	3.40	1.161	.092	G. İçi	489.713	361	1.357		2>1
	Lise	59	4.09	1.174	.148	Toplam	533.631	363			3>2
	Toplam	364	3.70	1.212	.063						
GENEL	İlkokul	142	3.08	.658	.066	G.Arası	21.369	2	10.684	19.222	.00
	Ortaokul	163	3.35	.796	.057	G. İçi	200.658	361	.556		2>1
	Lise	59	3.72	.728	.085	Toplam	222.027	363			3>1
	Toplam	364	3.48	.782	.040						3>2

Tablo 4 incelendiğinde okuldaki okul türü değişkenine göre çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ait algılarının okul güvenliği ölçeğinin “Durumsal” alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p<.05$) belirlenmiştir. Tukey HSD testi verilerine göre “Durumsallık” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Çalışılan okulun türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{x}=2.95$) ile görev yaptığı okul türü ortaokul ($\bar{x}=3.30$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerine göre durumsallık alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin durumsallık durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.

- Çalışılan okulun türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=2.95$) ile görev yaptığı okul türü lise ($\bar{X}=3.49$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerine göre durumsallık alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin durumsallık durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Çalışılan okulun türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.30$) ile görev yaptığı okul türü lise ($\bar{X}=3.49$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerine göre durumsallık alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin durumsallık durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.

“Eylemsel/Olgusal” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Çalışılan okulun türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=2.93$) ile görev yaptığı okul türü ortaokul ($\bar{X}=3.38$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerine göre eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin eylemsel/olgusal durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Çalışılan okulun türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=2.93$) ile görev yaptığı okul türü lise ($\bar{X}=3.90$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin eylemsel/olgusal durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Çalışılan okulun türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.38$) ile görev yaptığı okul türü lise ($\bar{X}=3.90$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerine göre eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin eylemsel/olgusal durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.

“Önlemsel” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Çalışılan okulun türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.27$) ile görev yaptığı okul türü ortaokul ($\bar{X}=3.42$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerine göre önlemsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı

okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin önlemsel durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.

- Çalışılan okulun türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.42$) ile görev yaptığı okul türü lise ($\bar{X}=3.97$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre önlemsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin önlemsel durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.

“İçsel” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Çalışılan okulun türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.36$) ile görev yaptığı okul türü ortaokul ($\bar{X}=3.40$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre içsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin içsel durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Çalışılan okulun türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.40$) ile görev yaptığı okul türü lise ($\bar{X}=4.09$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre içsel alt boyutuna daha fazla katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine ilişkin içsel durumuna daha fazla dikkat çekmişlerdir.

Çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algı puanlarının genel ortalamasına göre belirlenen anlamlı farklılık,

- Çalışılan okulun türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.08$) ile görev yaptığı okul türü ortaokul ($\bar{X}=3.35$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ilişkin algılarının daha fazla olduğunu göstermektedir. Yani görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla dikkat çekmişlerdir.
- Çalışılan okulun türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.08$) ile görev yaptığı okul türü lise ($\bar{X}=3.72$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ilişkin algılarının daha fazla olduğunu göstermektedir. Yani görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla dikkat çekmişlerdir.

- Çalışılan okulun türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.35$) ile görev yaptığı okul türü lise ($\bar{X}=3.72$) olan okul yöneticileri ve öğretmenler arasındadır ($p<0.05$). Bu veri görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, görev yaptığı okul türü ilkokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlerine göre okul güvenliğine ilişkin algılarının daha fazla olduğunu göstermektedir. Yani görev yaptığı okul türü lise olan okul yöneticileri ve öğretmenler, görev yaptığı okul türü ortaokul olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla dikkat çekmişlerdir.

4.4.Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Okulun Öğretim Şekli Değişkenine Göre Analiz Bulguları

Çalışmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları çalışılan okulun öğretim şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” problemi için yapılan analizler neticesinde erişilen bulgular Tablo 15’te sunulmuştur:

Tablo 5. Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Çalışılan Okulun Öğretim Şekli Değişkenine İlişkin Veriler

Boyutlar	Öğretim Şekli	N	\bar{x}	SS	Sh _x	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Durumsal	Normal	265	3.38	.658	.040	1.987	362	.04
	İkili	99	3.21	.801	.080			
Eylemsel/Olgusal	Normal	265	3.62	.993	.061	2.563	362	.01
	İkili	99	3.31	1.071	.107			
Önlemsel	Normal	265	3.68	.947	.058	1.664	362	.09
	İkili	99	3.49	.963	.096			
İçsel	Normal	265	3.76	1.210	.074	1.628	362	.10
	İkili	99	3.53	1.207	.121			
Okul Güvenliği Genel	Normal	265	3.53	.765	.047	2.125	362	.03
	İkili	99	3.33	.812	.081			

Tablo 5’te, okul güvenliği ölçeğinin alt boyutlarının öğretmenlerin okulun öğretim şekli değişkenine göre anlamlı bir biçimde farklılık gösterip göstermediğini saptamak üzere yapılan ilişkisiz örneklem t-Testi sonuçları görülmektedir. Durumsal alt boyutunda ($t_{(362)} = 1.987$; $p<.05$), Eylemsel/Olgusal alt boyutunda ($t_{(362)} = 2.563$; $p<.05$) ve okul güvenliği ölçeğinin genelinde ($t_{(362)} = 2.125$; $p<.05$) anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Önlemsel alt boyutunda ($t_{(362)} = 1.664$; $p>.05$) ve İçsel alt boyutunda ($t_{(362)} = 1.628$; $p>.05$) anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Durumsal, Eylemsel/Olgusal alt boyutları ile okul güvenliği ölçeğinin genelinde belirlenen anlamlı farklılığın öğretim şekli normal olan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler lehine olduğu anlaşılmaktadır ($\bar{X}_{normal} > \bar{X}_{ikili}$).

4.5.Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Okulun Bulunduğu Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Analiz Bulguları

Çalışmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin algıları çalışılan okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” problemi için yapılan analizler neticesinde erişilen bulgular Tablo 6’da sunulmuştur:

Tablo 6. Okul Güvenliğine İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Algılarının Çalışılan Okulun Yerleşim Yeri Değişkenine İlişkin Veriler

Boyutlar	Yerleşim Yeri	f \bar{x} ve SS Değerleri				ANOVA Verileri					
		N	\bar{x}	Ss	$Sh_{\bar{x}}$	Var. K.	KT	df	KO	F	p
Durumsal	Köy	112	3.33	.811	.076	G.Arası	3.998	2	1.999	4.113	.01 2>3
	İlçe	118	3.47	.624	.057	G. İçi	175.443	361	.486		
	Merkezi	134	3.21	.652	.056	Toplam	179.441	363			
	Toplam	364	3.33	.703	.036						
Eylemsel/ Olgusal	Köy	112	3.42	1.053	.099	G.Arası	25.034	2	12.517	12.734	.00 2>1 2>3
	İlçe	118	3.91	.929	.085	G. İçi	354.847	361	.983		
	Merkezi	134	3.31	.990	.085	Toplam	379.881	363			
	Toplam	364	3.54	1.022	.053						
Önlemsel	Köy	112	3.41	.989	.093	G.Arası	19.644	2	9.822	11.405	.00 2>1 2>3
	İlçe	118	3.96	.857	.078	G. İçi	310.888	361	.861		
	Merkezi	134	3.52	.934	.080	Toplam	330.532	363			
	Toplam	364	3.63	.954	.050						
İçsel	Köy	112	3.41	1.204	.113	G.Arası	34.924	2	17.462	12.640	.00 2>1 2>3
	İlçe	118	4.14	1.141	.105	G. İçi	498.707	361	1.381		
	Merkezi	134	3.56	1.179	.101	Toplam	533.631	363			
	Toplam	364	3.70	1.212	.063						
GENEL	Köy	112	3.37	.848	.080	G.Arası	10.897	2	5.448	9.316	.00 2>1 2>3
	İlçe	118	3.72	.701	.064	G. İçi	211.130	361	.585		
	Merkezi	134	3.34	.744	.064	Toplam	222.027	363			
	Toplam	364	3.48	.782	.040						

Tablo 6 incelendiğinde çalışılan okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenine göre çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ait algılarının okul güvenliği ölçeğinin “Durumsal” alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p < .05$) belirlenmiştir. Tukey HSD testi verilerine göre “Durumsallık” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Şehir merkezinde bulunan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.21$) ile ilçe merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.47$) arasındadır ($p < .05$). Bu veri çalışılan okulun yerleşim yeri ilçe merkezi olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, şehir merkezi olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ait durumsallık alt boyutuna daha fazla katılım gösterdiklerinin ifade etmektedir. Yani ilçe merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler, şehir merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğinin durumsallık boyutuna daha fazla vurgu yapmışlardır.

“Eylemsel/Olgusal” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Şehir merkezinde bulunan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.31$) ile ilçe merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.91$) arasındadır ($p<0.05$). Bunun yanında ilçe merkezinde bulunan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.91$) ile köylerdeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.42$) arasında da anlamlı farklılık vardır ($p<0.05$). Bu veriler çalışılan okulun yerleşim yeri ilçe merkezi olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, şehir merkezi ve köy olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ait eylemsel/olgusal alt boyutuna daha fazla katılım gösterdiklerini ifade etmektedir. Yani ilçe merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler, şehir merkezi ve köylerdeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğinin eylemsel/olgusal boyutuna daha fazla vurgu yapmışlardır.

“Önlemsel” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Şehir merkezinde bulunan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.52$) ile ilçe merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.96$) arasındadır ($p<0.05$). Bunun yanında ilçe merkezinde bulunan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.96$) ile köylerdeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.41$) arasında da anlamlı farklılık vardır ($p<0.05$). Bu veriler çalışılan okulun yerleşim yeri ilçe merkezi olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, şehir merkezi ve köy olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ait önlemsel alt boyutuna daha fazla katılım gösterdiklerini ifade etmektedir. Yani ilçe merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler, şehir merkezi ve köylerdeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğinin önlemsel boyutuna daha fazla vurgu yapmışlardır.

“İçsel” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılık,

- Şehir merkezinde bulunan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.56$) ile ilçe merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=4.14$) arasındadır ($p<0.05$). Bunun yanında ilçe merkezinde bulunan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=4.14$) ile köylerdeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.41$) arasında da anlamlı farklılık vardır ($p<0.05$). Bu veriler çalışılan okulun yerleşim yeri ilçe merkezi olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, şehir merkezi ve köy olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ait içsel alt boyutuna daha fazla katılım gösterdiklerini ifade etmektedir. Yani ilçe merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler, şehir merkezi ve köylerdeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğinin içsel boyutuna daha fazla vurgu yapmışlardır.

Çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algı puanlarının genel ortalamasına göre belirlenen anlamlı farklılık,

- Şehir merkezinde bulunan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.34$) ile ilçe merkezindeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.72$) arasındadır ($p<0.05$). Bunun yanında ilçe merkezinde bulunan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.72$) ile köylerdeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ($\bar{X}=3.37$) arasında da anlamlı farklılık vardır ($p<0.05$). Bu veriler çalışılan okulun yerleşim yeri ilçe merkezi olan okul yöneticileri ve öğretmenlerin, şehir merkezi ve köy olan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul güvenliğine ilişkin algılarını daha yüksek gösterdiğini ifade etmektedir. Yani ilçe merkezindeki

okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler, şehir merkezi ve köylerdeki okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenlere göre, okul güvenliğine daha fazla vurgu yapmışlardır.

4.TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algılarının çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılan okul güvenliği ölçeğinin “Durumsal” alt boyutu hariç diğer boyutlarında “Biraz Katılıyorum” düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Tespit edilen bu sonuca göre çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin çalıştıkları okullarını güvenli bir okul olarak kabul ettikleri söylenebilir. Çünkü araştırmada kullanılan okul güvenliği ölçeği maddelerinin okul içerisinde okulun güvenliğine tehdit unsuru oluşturan ifadelerden oluşması ve katılımcı konumundaki okul yöneticileri ve öğretmenlerin de bu duruma biraz katılıyorum düzeyinde fikir beyan etmeleri bu sonucun elde edilmesinin nedenleri arasında olduğu söylenebilir.

Çalışmada okuldaki öğrenci sayısı değişkenine göre çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algılarının anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Saptanan sonuç okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algılarının okuldaki öğrenci sayısı değişkeni açısından birbirine benzemediği şeklinde değerlendirilebilir. Ayrıca belirlenen anlamlı farklılık, çalışılan okuldaki okulun öğrenci sayısının okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algılarına etki etmekte olduğunun kanıtı olarak gösterilebilir.

Çalışmada okul güvenliğine ilişkin olarak okul yöneticileri ve öğretmenlerin kaygılarının öğrenci sayısı çok olan okullarda daha fazla olduğu belirlenmiştir. Okuldaki öğrenci sayısı değişkeni açısından elde edilen sonuçlara bakıldığında ise öğrenci sayısı az olan okullardan çok olan okullara doğru okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin kaygılarında artış olduğu belirlenmiştir. Bu durum öğrenci sayısı çok olan eğitim kurumlarında okul güvenliğine ilişkin sıkıntıların daha fazla olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Çalışmada okul güvenliğine ilişkin olarak öğrenci sayısı arttıkça sıkıntıların olduğu belirlenmiştir. Yapılan çalışmanın bu sonucu ile paralel bir biçimde Barış (2018) ile Göçer, Çobanoğlu ve Köseoğlu (2021) tarafından yapılan çalışmalarda da öğrenci sayısı fazla olan okullarda okul güvenliğine ilişkin sorunların olduğu belirlenmiştir. Çalikoğlu (2012), Özer (2006), Yıldız ve Sümer (2010) ile Kılıç (2015) kalabalık okullarda okul güvenliğine ilişkin sorunların olduğuna vurgu yapmışlardır. Sonuç olarak okulun güvenliğinin okuldaki öğrenci sayısı ile ilişkili olduğu açık bir şekilde söylenebilir. Ayrıca bu sonuca göre okulların yönetilebilir olmasının öğrenci sayısı ile bağlantılı olduğu söylenebilir.

Okuldaki öğrenci sayısının güvenli okulun temel göstergelerinden bir olarak kabul edilmesinin yanında fiziki koşullarında okul güvenliğinin temel göstergelerinden biri olarak kabul edilmesinin yolunu açmaktadır (Karakütük, Özbal ve Sağlam, 2017). Nitekim bu konuda Demirtaş, Üstüner ve Özer (2007) öğrenci sayısının artmasının okullarda öğretmen, öğrenci, yönetim ve okul iklimi kaynaklı sorunların arttığını belirtmişlerdir.

Çalışmada çalışılan okulun türü değişkenine göre çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algılarının anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Saptanan sonuç okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ait algılarının çalışılan okulun türüne göre benzerlik göstermediği biçiminde değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ek olarak saptanan sonuç, çalışılan okulun türünün okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ait algılarına etki ettiği biçiminde de değerlendirilebilir.

Çalışmada okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ait algılarının çalışılan okulun türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Göçer, Çobanoğlu ve Köseoğlu (2021) yapılan bu çalışmanın sonuçlarına paralel verilere ulaşırken, Kütük (2008) ve Uluğ (2015) yapılan çalışmadan farklı olarak yaptıkları çalışmalarda okul güvenliğine ilişkin olarak katılımcıların algılarının okulun türüne göre anlamlı farklılık göstermediğini belirlemişlerdir.

Yapılan çalışma ile birlikte, Barış (2018) ile Göçer, Çobanoğlu ve Köseoğlu (2021) tarafından yapılan çalışmalarda katılımcıların okul güvenliğine yönelik algı düzeylerinin, görev yaptıkları okulun türü ilkökul ve ortaokul olan katılımcılar, okul türü lise olan katılımcılara göre, okullarını daha güvenli görmekte oldukları belirlenmiştir. Demirtaş, Üstüner ve Özer (2007) görev yapılan okul türü bakımından liselerde sorun yaşandığını ve yaşanan sorunların genel liselerde diğer liselere göre daha fazla yaşandığını saptamışlardır.

Çalışmada okulun öğretim şekli değişkenine göre çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliği algılarının geneli ile eylemsel ve durumsal alt boyutlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Saptanan sonuç okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliği algılarının okulun öğretim şekline göre benzerlik göstermediği biçiminde değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ek olarak saptanan sonuç, ikili öğretim yapılan okullarda okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin sorunlarının daha fazla olmasından dolayı, ikili öğretim yapan okullarda çalışanların lehine biçiminde değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ek olarak okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliği algılarının geneli ile eylemsel ve durumsal alt boyutlarında algılarının anlamlı farklılık göstermesine ilişkin sonuç, okulun öğretim şeklinin okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliği ilişkin algılarının geneli ile eylemsel ve durumsal alt boyutlarındaki algılarına etki ettiği biçiminde de değerlendirilebilir.

Çalışmada okulun öğretim şekline göre çalışmaya katılım gösteren okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliği algılarının içsel ve önlemsel alt boyutlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Saptanan sonuç içsel ve önlemsel alt boyutlarında okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliği algılarının okulun öğretim şekline göre benzerlik gösterdiği biçiminde değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ek olarak saptanan sonuç, okulun öğretim şeklinin okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliği ilişkin algılarına içsel ve önlemsel alt boyutlarında etki etmediği biçiminde de değerlendirilebilir.

Yapılan çalışmada öğrenci sayısının fazla olduğu okullarda, ikili eğitim yapılan okullarda ve şehir merkezindeki okullarda okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliği ile ilgili olarak daha fazla sorun olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir. Okul güvenliği ile ilgili olarak tespit edilen bu durumun çözümü için ifade edilen okullardaki okul yöneticileri ve öğretmenler okul güvenliği ile alakalı özel bir hizmet içi eğitim programında dahil edilebilir. Bunun yanında bu okullardaki güvenlik tedbirleri öğrenci sayısı az olan, normal eğitim veren ve şehir merkezi dışında bulunan okullara göre daha fazla olması için ek tedbirler alınmalıdır. Tedbir olarak bu tarz okullara güvenlik personeli düzenli olarak görevlendirilmesi, öğretmen ihtiyaçlarının giderilmesi, güvenlik için gerekli olan araç-gereç konusunda ekonomik ve teknik destek verilebilir.

KAYNAKÇA

- Acarbay, F. Y. (2006). *Kapsamlı okul iklimini değerlendirme ölçeğinin (Öğrenci Formu) Türkçe dilsel eşdeğerlik güvenirlilik ve geçerlik çalışması*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Akan, D. ve Zengin, M. (2019). Okul güvenlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(70), 538-553.
- Akgün, S. (2019). *Okul güvenliğine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi, Uşak.
- Aygüç, F. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin zorbalık eğilimlerinin aile içi şiddet görme durumuna göre değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Ayık, A. ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü okulların etkililiği arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 429-446.
- Ayık, İ. (2014). *Ortaokullarda şiddet okul iklimi arasındaki ilişki (Konya İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Mevlana Üniversitesi, Konya.
- Balcı, A. (2001). *Etkili okul okul geliştirme (2.Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Barış, A. (2018). *Okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarının değerlendirilmesi: Kastamonu ili örneği*. Yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Bradshaw, C. P., Waasdorp, T. E., Debnam, K. J., & Johnson, S. L. (2014). Measuring school climate in high schools: A focus on safety, engagement, and the environment. *Journal of School Health*, 84(9), 593-604.
- Buluç, B. (2013). *Eğitim yönetiminde kuram uygulamalar*. (Ed. S. Özdemir). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E, Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri (28. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çalık, T. ve Kurt, T. (2010). Okul iklimi ölçeği'nin (OIÖ) geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(157), 167-180.
- Çalık, T., Kurt, T. ve Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim Öğretim Dergisi*, 1(4), 73-84.
- Çalıkoğlu, A. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri: Çanakkale il merkezi örneği*. Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Çankaya, İ. (2010). *Okul güvenliğinin ilköğretim okulu öğretmenlerinin kaygı, motivasyon ve iş doyumu düzeyleri üzerindeki etkisi*. Doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Çınkır, Ş. (2004). Okulda etkili öğretmen-öğrenci ilişkisinin yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 161, 1-12.
- Demirtaş, H., Üstüner, M. ve Özer, N. (2007). Okul yönetiminde karşılaşılan sorunların öğrenci ve okul ile ilgili değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51(51), 421-455.
- Demirtaş, Z. ve Ersözlü, A. (2007). Okul kültürü ile öğrencilerin şiddete başvurma davranışları arasındaki ilişkiler. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 179-189.
- Dönmez, B. (2004). *Sosyal bir sistem olarak sınıf sınıfın öğrenme iklimi. Sınıf yönetimi* (ss. 43-62). Ankara: Pegem Akademi.

- Dönmez, B. ve Güven, M. (2003). Genel liselerdeki yönetici öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28(304), 17-26.
- Göçer, V., Çobanoğlu, N. ve Köseoğlu, E. (2021). *Öğretmen ve okul yöneticilerinin iletişim becerileri okul güvenliği ile ilişkili midir?* VI.Uluslararası Battalgazi Bilimsel Çalışmalar Kongresi, 8-9 Mayıs 2021. Malatya.
- Gülay, H. (2010). *Okul öncesi dönemde akran ilişkileri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Işık, H. (2004a). Okul güvenliği: kavramsal bir çözümleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 164, 1-10 .
- Işık, H. (2004b). *Öğrenme ortamlarının fiziksel düzeni. Sınıf yönetimi* (33-71). Ankara: Pegem Akademi.
- İş Sağlığı İş Güvenliği Kanunu (2012). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6331.pdf>, 11.04.2021.
- Karakütük, K., Özbal, E. Ö. ve Sağlam, A. (2017). Okul yönetiminde okul güvenliğini sağlamak için yapılan uygulamalar konusunda öğretmen ve okul müdürlerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1214-1232.
- Karakütük, K., Tunç, B., Bülbül, T., Özdem, G., Taşdan, M., Çelikkaleli, Ö. ve Bayram, A. (2012). Türkiye’de genel ortaöğretim okullarının büyüklüğüne göre fiziksel koşulların yeterliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45(2), 183-204.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi* (36. Baskı). Ankara: Nobel.
- Kılıç, Y. (2015). Türkiye’de ortaöğretim kurumlarında okul büyüklüğü ve disiplin ilişkisine dair ampirik bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21(1), 51-68.
- Koç, B. (2011). *Okullarda şiddet*. Ankara: E Yazı Yayınları.
- Kütük, Ö. (2008). *Liselerde okul güvenliğine yönelik bir araştırma*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Marzano, R. J. (2003). Using data: Two wrongs and a right. *Educational Leadership*, 60(5), 56-56.
- MEB (2014). Milli Eğitim Bakanlığı İş Sağlığı İş Güvenliği Genelgesi. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/issagligi_0/issagligi_0.html, 11.04.2021.
- Özer, N. (2006). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algıları*. Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Özer, N. ve Dönmez, B. (2007). Okul güvenliğine ilişkin kurumsal etkenler alınabilecek önlemler. *Milli Eğitim Dergisi*, 173, 299-313.
- Rowe, F., & Stewart, D. (2009). Promoting connectedness through whole-school approaches: A qualitative study. *Health Education*, 109(5), 396-413.
- Şişman, M. (2004). *Öğretmenliğe giriş* (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Taymaz, H. (2007). *Okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Uludağ, Z. ve Odacı, H. (2002). Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekân. *Milli Eğitim Dergisi*, 153-154.
- Uluğ, G. (2015). *Ortaokul liselerde görev yapan okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin rolleri*. Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

- Yıldız, E. Ç. ve Sümer, Z. H. (2010). Saldırgan davranışlarını yordamada çevresel risk, çevresel güvenlik ve okul iklimi algısı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 161-173.
- Yılmaz, N. (2016). *Öğretmen görüşlerine göre okul kültürü boyutları ile lise müdürlerinin çatışma yönetim davranış biçimleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul.